

HEDESELSKABETS TIDSSKRIFT

Nr. 3

15. Marts

67. Aarg.

UDGIVET AF DET DANSKE HEDESELSKAB

1946

Tørveælteværker

Dyndelevator - Dyndbeholdere - Gravvogne
Spil - Pumper - Skæremaskiner - Dyndvogne osv.

**Fabrikation og Eneforhandling
af Søren Jensen's pat. Forælder**

I egen Interesse bør De snarest indhente Tilbud

Jeg har Materialerne

Giv Deres Ordre nu

Vaadæltning er den
billigste
Produktionsmaade

Forælteren giver
baade tungere og
bedre Tørv

Johs. Mikkelsen

Fabriken »Hjerm«, Kjellerup

Telefon 49 - 156

Ny Bog af Magister

HUGO MATTHIESSEN

SNAPSTINGET

JYDSK TERMIN - MARKED OG
MENNESKER

Illustr. Kr. 9,75

Gyldendal

**Hammerum Herreds
Spare- og Laanekasse**

HERNING

Telefon 10 og 314

Østergade 6

Kontortid

10—12,30 og 14,30—17

**Spedalsø
Cementvarefabrik**

R. Jensen . Indeh. J. Jensen

Tell. 504 Horsens

Imprægnerede Rør efter
Ingeniørforeningens
Normer. Drænrør i forsk.
Dimens. fra 10-50 cm.
Brøndringe.

Forlang Tilbud.

Varde Bank
Esbjerg Afdeling

Kongensgade 62
og Fiskerihavnen

Hotel Herning.

Telf. 21—41.

Byens første Hotel.

**TJÆREBORG
CEMENTSTØBERI**

F. CHR. JENSEN

— Telefon 21 —

Imprægnerede Cementrør efter In-
geniørforeningens Normer. —
Monterør i forskellige Di-
mensioner fra 50—125 cm.

Rix er Specialist
i **Kontor-Møbler**
Nørre Allé 92 Aarhus

A/S L. Hammerich & Co.
Specialforretning i Bygnings-
artikler. . . Grundlagt 1854
Telefon Nr. 7050 (3 Linier)
Aarhus

Assurance-Compagniet

BALTICA ^A/_S

København K.

Bredgade 42.

**Nordjysk Andels-
Fjerkræslagteri**

RANDERS - Telf. 3058

**Producenternes
eget Slagteri**

Intet solidarisk Ansvar
Se efter vor Notering i
Dagbladene hver Mandag

Aktieselskabet
CARLSBERG TEGLVÆRK

Middelgade 14, Randers – Telefon 1515

Carlsberg Teglværk: Randers 174

Faarup Teglværk: Faarup 10

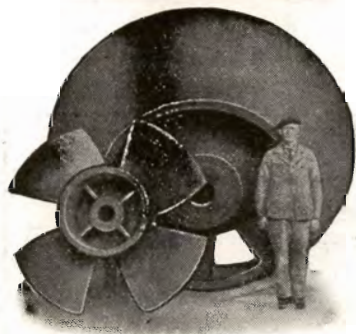
**Verden kalder
danske Landmænd!**

Kun øget Produktion kan hjælpe det sultende Europa.

*Et af Midlerne hertil er Afsvampning af
at Saasæd, hvorved Kornhøsten yderligere
kan forøges med 350,000 Tdr. Korn.*

*De kan endnu faa de gamle anerkendte
Kvaliteter af*

TILLANTIN

Dele til Pumpe for 4000 l/Sek.

Afvandingspumper
Entreprenørpumper
Husvandspumper
Pumper for Gartnerier
og ethvert andet Formaal

Skriv efter Tilbud og Brochure

Aktieselskabet
DE SMITHSKE
JERNSTØBERIER OG MASKINVÆRKSTEDER
Aalborg
Telf. 6696

Dansk Brandforsikringsselskab

af 1904 - gensidigt Selskab.
Bygninger og Løsøre.
Virkefelt hele Landet.

Hovedkontor: Banegaardsplads 4, Aarhus.

„VERMUND“

**Herning Hede-
& Diskontobank.**

10—12 $\frac{1}{2}$. 2 $\frac{1}{2}$ —5.
Telefon 5, 273 og 720.

ANDELS-PENSIONSFORENINGEN

Vestre Boulevard 47. Tlf. C. 2728.

(Gensidigt Pensionsforsikringssekskab.)

København V.

Pensionsforsikringer, Liv-, Overlevelses- og Børnerenter.

Køber De afsvampet Saasæd

AFSVAMPNING

af Saasæden giver

god Spiring,
sunde Planter,
større Høstudbytte!

eller lader De afsvampe ude?
Er dette ikke Tilfældet, bør De
selv foretage Afsvampning
hjemme paa eget Logulv. De be-
høver blot at følge den Brugsan-
visning, som udleveres ved Køb af

det danske Afsvampningsmiddel

Sanagran.

Føres af vore Forhandlere over hele Landet.

DET DANSKE GØDNINGSSKOMPAGNI A/S

Kaas- Briketter

Hovedforhandler:

Nordjyllands

Kulkompagni

Nørresundby

Telefon 4227 - 4228

Fabrik: Kaas

Telf. Kaas 11.

Danatex Træfiberplader

100 % dansk — mod Kulde, Fugt og Lyd

AXEL PRIOR Akts.
Bredgade 33 - Centr. 23
KØBENHAVN K.

A/S L. HAMMERICH & CO.
Grønnegade 57-59 - Tlf. 7050
V. Ringgade - AARHUS

Mejeriernes og Landbrugets Ulykkesforsikring

Tlf. 14350 . Gensidigt Selskab . Reventlowsgade 14 . København V.

Ansvarsforsikring

Automobillforsikring

AEROLIT

DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOF.

Hedeselskabets Tidsskrift

Nr. 3

15. Marts 1946

67. Aarg.

Indtrædende Medlemmer indtegnes hos Selskabets Forretningsførere. Medlemsbidraget er enten aarlig mindst 5 Kr. eller en Gang for alle mindst 100 Kr. Større Bidrag modtages gerne. Korrespondancer og Afhandlinger bedes sendt til Hedeselskabets Hovedkontor, Viborg.
Tidsskriftet udgaar ca. 16 Gange aarligt og sendes uden Vederlag til Selskabets Medlemmer. Annoncer bedes sendt til Hedeselskabets Hovedkontor, Viborg. Annoncepris 30 Øre pr. mm. Oplag 18.800 Eksemplarer.

Indhold: Tørveproduktionen 1946. — Hedeselskabets Forretningsførere. — Fra Hedeselskabets Grundforbedringsvirksomhed. — Litteratur: Jagt Haandbogen. - „Mål og midler i norsk skogbrug“. - Smaaavandsfiskeri. — Fra Plantningsforeningernes Virksomhed. — Understøttelsesfondet for Hedeselskabets Tjenestemænd. — Fortegnelse over anerkendte Kalklejer 1945. — Mindre Meddelelser.

Tørveproduktionen 1946.

Af Konsulent A. Krøigaard.

»Landbrugsministeriets Bekendtgørelse vedrørende Produktion af og Handel med Tørv af Produktionen 1946«, som udsendtes den 27. Februar 1946, har været ventet med megen Spænding af Landets mange Tørvefabrikanter. Paa Forhaand var det ventet, at Vilkaarene for Tørveproduktionen vilde blive forringet, idet de fremkomne Meddelelser om, at der i 1946 fra Myndighedernes Side ikke tilstræbtes mere end ca. 60 pCt. af Produktionen i 1945, varslede om Prisnedsættelser eller i hvert Fald Nedsættelse af de meget betydningsfulde Statstilskud, som ydedes i Fjor.

Formaalet med en Tørveordning maa være at tilrettelægge Vilkaarene for Produktionen saaledes, at der bliver fremstillet netop det Kvantum Tørv, der er Brug for og ikke mere, og det maa i Aar have været en særlig vanskelig Opgave at træffe Beslutning, fordi der paa det Omraade, en saadan Tørveordning omhandler, er saa mange ubekendte Størrelser. For det første vides der intet med Sikkerhed om Størrelsen af Importen af udenlandsk Brændsel, og saa meget er vist, at Forbruket af Tørv i hvert Fald i Byerne vil gaa ned til et Minimum, saafremt Koks og Cinders kan faas i blot nogenlunde tilstrækkeligt Omfang. Dernæst kan der paa Forhaand intet siges om, hvor mange af Tørvefabrikanterne der vil springe fra og ej heller om, hvor haardt et Tempo, Produktionen vil blive gennemført i hos de Tørvefabrikanter, der beslutter sig til at gaa i Gang til Foraaret. Ogsaa Problemet om Arbejds-

kraft o. a. vil øve Indflydelse ligesom Efterspørgselen efter Tørv og Transportforholdene. Den mest ubekendte, men ikke mindst væsentlige Faktor, er Vejrforholdene, med hvilke Produktionen saa at sige staar og falder, saaledes som det ofte er erfaret i de svundne Aar.

Det karakteristiske ved den nu udsendte Tørveordning er, at det ikke anses for paakrævet, at der paa samme Maade som i de foregaaende Aar sættes alle Sejl til for omtrent for enhver Pris at opnaa den størst mulige Tørveproduktion, idet der gives Afkald paa de daarlige Tørve kvaliteter. En Gennemgang af de Ændringer, der er foretaget i Forhold til Ordningen for 1945, vil vise dette.

Priserne paa Tørv er uforandret i Jylland, hvorimod der for de øvrige Landsdeles Vedkommende sker en Nedsættelse paa 2 Kr. pr. Ton, saaledes at Prisen paa Tørv nu er ens for hele Landet.

Klassedelingen og Bestemmelserne vedrørende Fræsetørv er opretholdt uforandret ligesaavel som de øvrige Forordninger vedrørende Handelen med Tørv. Bemærkes maa det derfor, at Højstegrænsen for Askeindhold beregnet i Tørstoffet, der i de senere Aar har været 30 pCt., er sat ned til 25 pCt., som det var i de første Krigsaar. Denne Ændring vil faa Betydning for adskillige Virksomheder ikke mindst paa Øerne. For selv om der kun undtagelsesvis er opgravet Tørvemasse med saa højt et Askeindhold som 30 pCt. i Tørstoffet, er der dog i de senere Aar i ikke helt ubetydeligt Omfang leveret Tørv af saadan Kvalitet, hvilket ofte skyldes, at der er sket en Forurening af Tørvene paa Læggepladsen.

Bestemmelserne om, at Producenterne er pligtige til at lade foretage Analyse for hver 50 Tons Tørv, der leveres, og om, at der samtidig med Leveringen skal afgives en Erklæring paa Tro og Love angaaende Tørvens Kvalitet, gælder fremdeles. Disse Bestemmelser er hidtil kun blevet overholdt i begrænset Omfang af Producenterne, og som Følge af, at Kunderne i nogen Grad har befundet sig i en Nødsituation, er den meget vigtige Bestemmelse om, at Prisen for leverede Tørv, der ikke er ledsaget af en saadan Erklæring, ikke kan overstige Prisen for Tørv af Klasse III B, og som stedse har været gældende, kun sjældent bragt i Anvendelse. Hvis Forholdene udvikler sig saadan, at Efterspørgselen efter Tørv bliver træg, maa det forudses, at mange Kunder vil benytte sig af denne Bestemmelse, og det maa tilraades Producenterne at være opmærksomme herpaa. Man kan sikkert let blive enige om, at det maa være ærgerligt for en Producent, der har leveret en god Tørv, at faa den afregnet efter laveste Pris, blot fordi han ikke har medsendt den krævede Erklæring.

Noget tilsvarende gælder med Hensyn til Salg af Tørv efter Antal. Det er og har stedse været saadan, at en Producent, der ønsker at sælge

Tørv pr. Tusind Stk. i Stedet for efter Antal, skal lade Det danske Hedeselskab foretage en Bestemmelse af Prisen. Det vil sikkert være klogt af Producenterne at erindre dette i den kommende Sommer, selv om det er gaaet godt i de foregaaende Aar, uden at Hedeselskabet har bestemt Prisen.

Som allerede nævnt er de almindelige Bestemmelser vedrørende Handel med Tørv uforandret, og det gælder saaledes ogsaa de Avancer, som Mellemandelen maa beregne sig. Ligesom tidligere skal ogsaa Forhandlerne medsende en Erklæring paa Tro og Love om Tørvens Kvalitet samtidig med Leveringen, og medfølger en saadan Erklæring ikke, skal Prisen beregnes paa Grundlag af den for Klasse III B fastsatte Pris. Hvad der ovenfor er anført om Forholdet mellem Producent og Køber, gælder selvsagt ogsaa i Forholdet mellem Forhandler og Forbruger. Det skal nok vise sig risikabelt at undlade at medsende de nævnte Erklæringer.

Maksimalprisen for Mose og Læggeplads er uforandret fra de nærmest foregaaende Aar, nemlig for Tørvemasse 3 Kr. pr. Ton Tørv, der leveres fra Mosen, og 400 og 300 Kr. pr. Td. Ld. Læggeplads henholdsvis paa Agerjord og Jord af anden Beskaffenhed.

I denne Forbindelse kan det nævnes, at der fremdeles er Mulighed for Foretagelse af Ekspropriation af Mose og Læggeplads o. a., men som Forholdene tegner sig, maa det forventes, at Ekspropriationskommissionerne, der bestaar af Medlemmer af Landbrugsministeriets Brændselsudvalg og Medlemmer af Amtsraadene, vil udvise nogen Tilbageholdenhed. I de foregaaende Aar har det været saadan, at Kommissionerne kun undtagelsesvis mente at kunne paatage sig Ansvaret for at forhindre en paatænkt Produktion af Tørv, hvorfor Rekvirenten som Regel fik overladt den ønskede Mose eller Læggeplads.

Statstilskud. Den afgørende Ændring i Bekendtgørelsen i Forhold til i Fjor er sket med Hensyn til Statstilskudet. I 1945 blev der som bekendt ydet 3 Kr. pr. Ton Tørv i Jylland og 2 Kr. pr. Ton i de øvrige Landsdele og desuden for den Del, der oversteg 70 pCt. af Produktionen i 1944, yderligere 2 Kr. pr. Ton, hvorefter det samlede Tilskud for en væsentlig Del af Produktionen androg henholdsvis 5 og 4 Kr. pr. Ton Tørv. Dette Tilskud er for 1944 reduceret til 1 Kr. pr. Ton i Jylland og 2 Kr. pr. Ton paa Øerne.

I 1945 var der endvidere Adgang til for Producenter, der arbejdede i særlig vanskelige Moser, at ansøge om et ekstraordinært Statstilskud, hvis Størrelse bestemtes af Landbrugsministeriet i hvert enkelt Tilfælde under Hensyntagen til Omfanget af Vanskelighederne. En saadan Tilskudsordning findes ikke for 1946.

Saadvidt det er oplyst, har der under Forarbejderne til den ny

Tørvebekendtgørelse været Tale om at begrænse Statstilskudet til kun at omfatte Tørv af de bedste Klasser, ja eventuelt at graduere Tilskudets Størrelse efter Kvaliteten. Dette vilde naturligvis have været en tiltalende Ordning, men naar den ikke er gennemført, skyldes det sikkert, at Vanskelighederne med Hensyn til Kontrollen er anset for næsten uovervindelige.

Der ydes ikke Statstilskud til Fremstilling af Fræsetørv.

Statsgaranti. Allerede før Tørvesæsonen 1945 blev der fra Producenterne som Betingelse for at gaa i Gang med Produktionen i større Stil stillet Krav om, at Staten skulde garantere for Afsætningen af de fremstillede Tørv, og en saadan Garanti blev da ogsaa ydet, men saavidt det kan skønnes, har den som Helhed været uden synderlig Betydning i det svundne Aar. Ogsaa for Produktionen i 1946 ydes der Statsgaranti for Afsætningen, men rigtignok kun til en Pris, der ligger 6 Kr. under Maksimalprisen og kun for Tørv af Klasse I, II A og II B (paa Øerne dog tillige Klasse III A), og det paahviler Producenterne at levere de Tørv, der ønskes omfattet af Garantien, i Vinterstak eller Skur ved fast Vej, d. v. s. Vej der kan befærdes af 4-Tons Lastbiler med Læs.

En saadan Pris kan naturligvis gardere Tørvefabrikanterne mod den helt store Katastrofe, men Betingelserne er alligevel af en saadan Art, at det er af den allerstørste Betydning for Tørvefabrikanterne selv at faa Tørvene solgt paa det rigtige Tidspunkt, og paa dette Omraade kan Forbrugernes Indstilling overfor Problemerne komme til at øve afgørende Indflydelse. Det maa nemlig forudses, at Usikkerheden med Hensyn til Størrelsen af den udenlandske Brændselsimport vil vare ved foreløbig, og dette vil medføre, at en stor Del af Forbrugerne særlig i Byerne vil foretrække at se Tiden an i Haab om, at der til Efteraaret vil være Koks og Cinders nok. En saadan Udvikling kan blive farlig, fordi der da vil ske det, at for faa vil købe Tørv i den Tid, da der er Mulighed for at faa godt tørrede Tørv, d. v. s. Juni og Juli, og netop i den Periode er det saa betydningsfuldt for Producenterne at komme af med Tørv for rettidigt at faa Plads til 2. Udlæg. Skal vi derfor her i Landet til Sommer have en antagelig Tørveproduktion til Sikring af Brændselsbehovet til næste Vinter, er det af Vigtighed, at Forbrugerne ikke udviser for stor Tilbageholdenhed med Hensyn til Køb af Tørv i Sommermaanederne. Det skal nok vise sig, at naar vi kommer hen i September og Oktober, vil mange gerne købe Tørv, og det skulde da nødigt gaa saaledes, at der da er for faa. At Kvaliteten af de Tørv, der er til Salg i Efteraaret og Vinteren, er væsentlig ringere end de Tørv, der leveres i Højsommeren, behøver ikke nærmere Forklaring.

Den fuldstændige Bekendtgørelse om Produktion af og Handel med Tørv i 1946 kan faas ved Henvendelse til Landbrugsministeriets Tørvekontor, Bremerholm 39, København K, og Det danske Hedeselskab, Moseindustrien, Viborg.

Hedeselskabets Forretningsførere.

Hedeselskabets hidtidige Forretningsfører for *Skallerup Distrikt*, Gaardejer *Chr. Jørgensen*, Harridslev, Sønderlev, har paa Grund af Bortrejse ønsket at afgive dette Hverv, som derefter er overtaget af Gaardejer *Marius Møller*, Stangsagergaard, Sønderlev.

Fra Hedeselskabets Grundforbedringsvirksomhed.

Fra Distriktskontorerne under Hedeselskabets Mose- og Engafdeling foreligger der en Opgørelse over Arbejdet i Januar Maaned 1946.

Det fremgaar heraf, at der i Maanedens Løb er fuldført 448 Arbejder omfattende 1567 ha til en samlet Udgift af 1 543 740 Kr. Heraf var 434 Drænings- og Kultiveringsarbejder omfattende 1457 ha (Udgift 1 441 090 Kr.) og 14 Vandløbsreguleringer med et interesseret Areal paa 110 ha (Udgift 102 650 Kr.).

Derudover er der i samme Maaned ved samtlige Distrikter færdigbehandlet og tilstillet Rekvirenterne 571 Arbejdsplaner omfattende 2270 ha til en Overslagssum af 2 291 732 Kr. Heraf var 563 Drænings- og Kultiveringsplaner omfattende 1933 ha (Overslagssum 2 004 382 Kr.) og 8 Vandløbsreguleringer med et interesseret Areal paa 337 ha (Overslagssum 287 350 Kr.).

C. V. S. L.

Litteratur.

Jagt-Haandbogen.

redigeret af *Ludvig Svendsen*; I. Fr. Clausens Forlag, ill., 464 Sider.

Det er en stor, smuk, vel tilrettelagt og let tilgængelig Bog, der her foreligger. Den er omfangsrig, men virker derfor ikke tung, snarere undres man over, at det har været muligt at samle saa meget Stof, uden at det er gaaet ud over Mulighederne for hurtigt at finde sig tilrette i den.

Dens Indholdsfortegnelse foran og dens Sagregister bagi er ordnet, saa man omtrent som i et Leksikon kan finde de Emner, der interesserer. Søger man et saadant Emne op, finder man Tingene behandlet paa samme klare, overskuelige Maade.

I et indledende Kapitel af R. Spärck, samler denne saare klogt et Billede af, hvordan Jagt, Natur og Videnskab er en Helhed, hvor man ikke kan pille den enkelte Del ud uden at gribe forstyrrende ind. I det moderne Samfund med den store Interesse for Jagt, maa Samfundets Love nødvendigvis ogsaa gribe ind overfor Jagtudøvere og Vildt, men skal dog kun gøre det ud fra, hvad der tjener Naturens evige Kredsløb bedst, og derfor maa Jægeren ogsaa lære at se sine Jagtinteresser ud fra jagtbiologiske Synspunkter, idet det i det lange Løb bliver det, der tjener hans Jæger-Interesser bedst.

I de følgende større og mindre Afhandlinger behandles alle vore Vildtarter, baade det firbenede og Fuglevildtet, meget omhyggeligt med særlige Afsnit vedrørende Biologien. Der redegøres for Jagttider og Fangstmetoder, der er Kapitler om Jagt paa Sæler og Marsvin, om Jagt fra Skydepram, om Støverjagt, om de forskellige Jagthunderacer, om Jagtvaaben og Ammunition, Jagtorganisation, om Maaling af Jagttrofæer, Behandling af skudt Vildt, Jagtstatistik og meget mere — der er kort sagt ikke et Felt indenfor Jagtgebetet, man ikke kan finde behandlet.

De enkelte Afsnit er behandlet af særlig kyndige paa hver sit Omraade, saaledes at man faar det at vide om Emnet, der er værd at vide. I adskillige Tilfælde er Afhandlingerne dog maaske behandlet noget for subjektivt, idet det er Forfatterens Mening, der gøres til det eneste rigtige, og netop i ikke saa faa jagtlige Spørgsmaal er der Problemer, der godt kan taale Belysning fra mere end een Side, bl. a. er det jo ikke altid, at Forstmandens jagtlige Synspunkter falder sammen med Ikke-Forstmandens. Der er saaledes en Omtale af Vildkaninen — denne Pest for bl. a. en Række sønderjydske Plantager —, hvor Oplysningerne om, at man godt kan holde Vildkaninen under Kontrol, absolut ikke stemmer med Erfaringerne fra denne Landsdel.

I de senere Aar er der kommet en lang Række Jagthaandbøger, og naturligvis vil Stoffet være behandlet efter nogenlunde samme Retningsregler i dem alle. Har en Jagtinteresseret først faaet Lejlighed til at stifte nærmere Bekendtskab med det her foreliggende Værk, vil der næppe være langt til ogsaa at blive Køber. De mange fremragende Illustrationer gør den særlig attraaværdig, ogsaa for Ikke-Jægere.

has.

Jørgen Mathiesen:

»Mål og midler i norsk skogbruk«.

Udgivet af Chr. Mikkelsens institut for videnskab og åndsfrihet.

Bergen 1945. 96 Sider. 2.75 n. Kr.

»Maal og midler i norsk skogbruk« er udkommet i en Bogserie »Sak og samfund«, som belyser aktuelle økonomiske og politiske Problemer, og Forfatteren gør i Bogen Rede for de Spørgsmaal, som norsk Skovbrug i Dag er stillet overfor, og søger at vise Vej til Løsning af Problemerne.

Et af de vigtigste Problemer, som vi ogsaa kender herhjemme fra omend maaske i mindre Grad, er at faa hævet Produktionen i de mange Smaaskove, der er misrøgtede og delvis ødelagte ved »Hugst fra Toppene« og manglende Kulturforanstaltninger. Manglerne ønskes afhjulpet ved øget

DANSK SKOVFORENING

Vester Voldgade 86^a

København V

Optrykning af „Forstlig Lommehaandbog“.

Som bekendt er „Forstlig Lommehaandbog“ forlængst udsolgt. Da der til Foreningen i Tidens Løb er indkommet og stadigvæk indkommer Forespørgsler om Bogen, har Dansk Skovforenings Bestyrelse vedtaget, at lade den trykke i et nyt Oplag, saafremt der indkommer saa mange Bestillinger, at Prisen ikke bliver uforholdsmæssig høj. Indhentede Tilbud har vist, at Bogen vil komme til at koste højst 21 Kr.

I Henhold til ovenstaaende bedes man bestille Bogen ved at indsende nedenstaaende Bestillingsseddel. Bogen antages at kunne foreligge ca. 2 Maaneder efter Trykningens Paabegyndelse.

Lommebogen, der udgives i Formatet 13 × 9 cm, er indrettet efter Løsbladesystemet, saaledes at Stoffet let kan fornyes.

Da Bogen, som bliver paa ca. 330 Sider, maaske vil forekomme nogle lovlig tyk at gaa med i Lommen vil det være muligt paa Bestillingssedlen at tegne sig for et Ekstrabind, til Fordeling af Stoffet.

Kapitlerne i Lommebogen er følgende:

1. Skovning.	12. Biprodukter.
2. Transport.	13. Teknologi.
3. Tilvirkning.	14. Love, Bekendtgørelser o. l.
4. Frø.	15. Statistik.
5. Planteskole.	16. Tilvækstoversigter.
6. Kultur.	17. Formler.
7. Bekæmpelse af Skadedyr og Svampe.	18. Rentetabeller.
8. Hegn.	19. Maal og Vægt.
9. Veje og Vejmaterialer.	20. Maksimalpriser.
10. Vandafledning.	21. Arbejdspriser.
11. Bygningsarbejder.	22. Katalog over Redskaber.

Undertegnede bestiller herved ..... Eks. af „Forstlig Lommehaandbog“ frit tilsendt til en Pris af ikke over 21 Kr. pr. Stk.

Yderligere bestilles Ekstrabind ..... til Fordeling af Stoffet.

.....
(Navn)

.....
(Adresse)

LEVERANDØRER TIL DE SAMV. PLANTNINGS-
FORENINGER OG HEDESELSKABET

SKOVFRØKONTORET

JOHANNES RAFN & SØN NORMASVEJ 21 · KØBENHAVN-VALBY · TELF. VALBY 2

Leverer alle Arter Skovfrø efter forudgaaende Undersøgelse
ved Statsfrøkontrollen i København samt med nøje Angivelse
af Proveniensen. — Prisliste sendes paa Forlangende.

Brostrøms^s Planteskole

VIBORG
ved C. Nielsen
Telefon 42

leverer alle
Planter for Have,
Mark og Skov —

*Haardføre og veldrevne
Arter for ethvert Formaal*

Forlang Tilbud
Vi garanterer Kvaliteten

Randers Planteskole

v. Petri Petersen
Telefon 423

Alt i haardføre
og veludviklede Planter
til Have, Mark og Skov

Frøcontoret

(for undersøgt Markfrø)
— Grundlagt 1887 —
KOLDING
Telefon 43

Frøavlscenret

HUNSBALLE

Holstebro - Tlf. 353
Frøavl og Frøhandel

P. KRUSES PLANTESKOLE

- MUNDELSTRUP -
Telefon Tilst Nr. 7

**Skovplanter
Haveplanter**

Forlang Prisliste eller Tilbud

PALUDANS PLANTESKOLE

— KLARSKOV —
130 Tdr. Land.

Skovplanter,
Hæk- og Hegnsplanter,
Allétræer,
10 Millioner Prikleplanter.

orlang Prisliste.

TELEF N KLARSKOV NR. 9.

A/s Skive Markfrøkontor

Grundlagt 1896
Telf. 94 Skive

Frøavl Frøhandel

Hulkjærhus Planteskole

Rødkjærsbro
Telefon Ans 25

Planter til
Skove
Læhegn
Haver

Spejlbørgs Planteskole

Brønderslev
Telefon 382

Skov-,
Læ- og
Hækplanter

Brunkul
Mergel
Kalk

H. THEUT

VIBORG · Telf. 1560 - 1559

Trifoliums Frø
giver stor Høst.

forstligt Tilsyn og gradvis Foryngelse af Arealer med utilfredsstillende Produktion. Et Spørgsmaal, som ogsaa kan have nogen Interesse for os herhjemme, er Skovbrugsundervisningen, der her er taget i videste Forstand omfattende ogsaa Smaaskovsejere og Skovarbejdere. Forfatteren mener, at der her bør gøres et Fremstød med saavel teoretisk som praktisk Undervisning for Skovejere, Afholdelse af Ekskursioner, Kursus o. l.

Af andre Spørgsmaal, som Bogen beskæftiger sig med, kan nævnes: Skovarbejdernes Boligforhold, Driftsplaner, Træpriser, forstligt Forsøgsvæsen, Udstykningsproblemer og Fællesskove. Bogen giver i det Hele taget paa en hurtig og letfattelig Maade et godt Indblik i norsk Skovbrugs Arbejdsvilkaar.

S. G.

Smaaavandsfiskeri,

af *Knud Larsen*, I. Fr. Clausens Forlag, 116 Sider, ill.

Denne smukt udstyrede Bog, rigt forsynet med Billeder og trykt paa fornemt Papir, vil ikke alene vække Interesse hos Lystfiskeren, men maaske endda i højere Grad af Ejerne af Mergelgrave, Mosehuller og mindre Søer, fordi den saa direkte er en praktisk Anvisning paa Mulighederne for Udnyttelse af saadanne Smaaavande.

Smaaavande har hidtil kun været anvist en beskedent, oftest helt upaaagtet Tilværelse. Bogen her søger at vække Sansen for igen at udnytte alle saadanne Vande paa den mest hensigtsmæssige Maade ved gennem Udsætning af Yngel at gøre dem til Fiskepladser, der kan give en vis Indtægt.

Forfatteren gennemgaar de forskellige karakteristiske Former for Smaaavande og anviser den Udnyttelse, der er rimelig for netop et saadant Vand, enten det er et Mosehul, en Skovsø, en gammel Mergelgrav eller kunstigt opstemte Damme. Han gennemgaar Naturforholdene og de biologiske Betingelser og skildrer Mulighederne med de forskellige Fiskearter eller Krebs, saaledes at Bogen bliver en værdifuld Haandbog. Et meget fyldigt Afsnit omhandler udførligt Dambrug, hvor det er muligt at tømme Dammene og paany fylde dem.

Adskillige Sider omhandler Anlæg og Drift af Kребseavl, som Forfatteren gaar varmt ind for, idet han mener, at Faren for Kребsepest nu maa menes at være drevet over, saaledes at der er al mulig Grund til gennem rationel Kребsedrift at faa Glæde af den store Pris, som nu betales for Kребs herhjemme.

Med det Problem for Øje, som Udnyttelsen af vore mange Tørvegrave og Mosehuller, har været og er, vil Bogen udfylde et længe følt Savn.

Tilvirkningen af Tørvestrøelse i 1945.

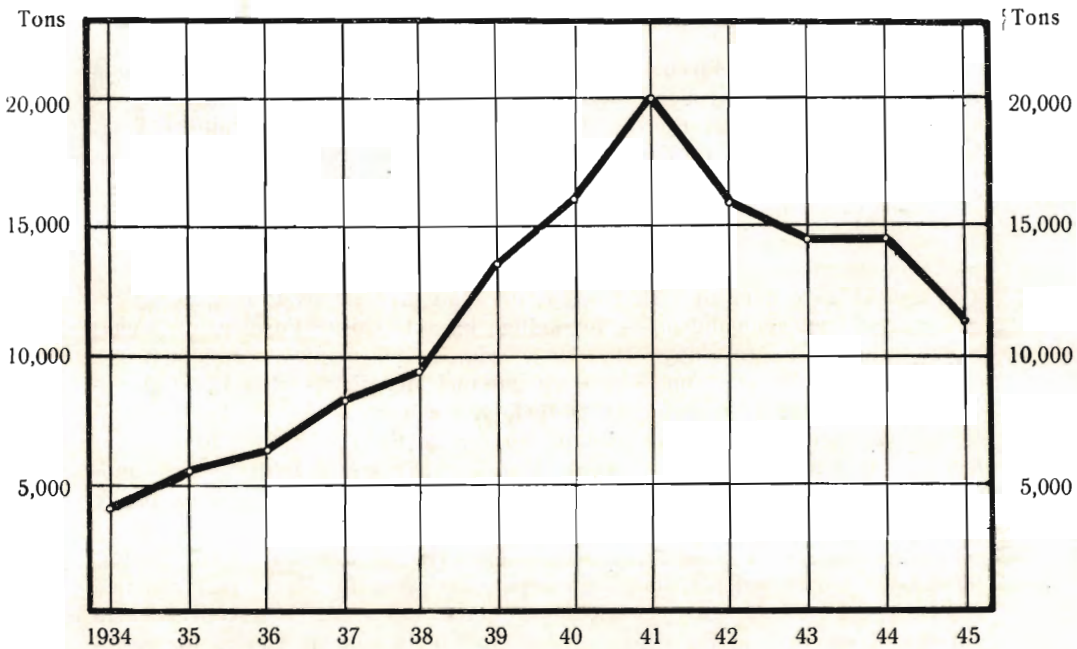
Af de 8 Virksomheder her i Landet, der fremstiller Tørvestrøelse, har kun 7 været i Drift i 1945. Ligesom i de foregaaende Aar har Hedeselskabet rettet Henvendelse til Fabrikkerne angaaende Produktionens Størrelse m. v., og man har modtaget Oplysninger fra alle Virksomhederne.

Det fremgaar af de modtagne Besvarelser, at det ikke har været noget godt Aar for denne Produktionsgren, fordi de af Krigen skabte Forhold har hæmmet Produktionen i ret høj Grad.

Der blev i 1945 ialt fremstillet ca. 210 500 Baller Tørvestrøelse, nemlig ca. 132 750 Baller egentlig Tørvestrøelse og ca. 77 750 Baller Tørvemuld. I Forhold til 1945 er der herefter en Tilbagegang paa ca. 23 pCt. Tilbagegangen er størst for den egentlige Strøelse, nemlig 26,5 pCt., medens den for Tørvemulden kun andrager 14,5 pCt.

Ifølge den af Fabrikkerne opgivne Vægt pr. Balle udgør den samlede Vægt af Produktionen ca. 11 325 Tons, hvoraf ca. 6780 Tons er Strøelse og 4545 Tons er Tørvemuld.

Tilvirkningen af Tørvestrøelse 1934—45.

Af Kurven paa hosstaaende Tegning vil det ses, at der siden 1941 er sket en betydelig Tilbagegang i Produktionen af Tørvestrøelse, og at Produktionen i 1945 kun har udgjort 56—57 pCt. af Produktionen i 1941, da man naaede helt op paa ca. 364 000 Baller, svarende til ca. 20 000 Tons.

Efterspørgslen efter Tørvestrøelse har i 1945 som Helhed været god, og der kunde, saafremt Forholdene havde tilladt det, være fremstillet et betydelig større Kvantum, idet de fleste Virksomheder ligger med større Oplag af ubehandlet Materiale end i de foregaaende Aar. Det maa i denne Forbindelse anføres, at Fremstillingen af Tørvestrøelse er saaledes tilrettelagt, at det tørrede Raamateriale normalt først findeles og presses i Baller, efterhaanden som Strøelsen kan leveres, idet Fabrikkerne ikke er indstillet paa at ligge med større Lager af de fær-

dige Produkter. Som Følge heraf bliver Tilvirkningen af Tørvestrøelse meget følsom overfor Transportbesværligheder, og saadanne har gjort sig gældende i vid Udstrækning i 1945. Det oplyses saaledes fra de fleste Virksomheder, at det baade har knebet med at faa Banevogne og Lastbiler nok. Endvidere har det ikke været muligt at faa tilstrækkelig Arbejdskraft, ligesom Mangel paa Jerntraad og Søm har været følelig. Med Hensyn til det sidstnævnte Forhold er det dog gaaet bedre, end det var ventet.

Før Krigen var der i mindre Stil paabegyndt Eksport af Tørvestrøelse til Amerika, og selv om de Beløb, der i saa Henseende kan være Tale om, er forholdsvis smaa, maa det ønskes, at en saadan Eksport kan genoptages, og naar der saa atter kommer Gang i Byggeriet, saa der igen bliver Brug for Tørvestrøelse som Isolationsmateriale i danske Huse, skulde der blive Grundlag for en Udvidelse af Tilvirkningen af Tørvestrøelse.

A. Krøigaard.

Plantningsforeningernes Virksomhed.

I omstaaende Referat fra Aars Plantningsforenings Generalforsamling beskæftiger Forstander for Hornum Forsøgsstation, Hr. *Hakon Sørensen* sig med Mulighederne for at opnaa en bedre Virkning af Statens Tilskud til Smaaskove og Læplantning. For at opnaa dette, mener han, at en væsentlig Del af Statens Tilskud bør omlægges, saa det i Stedet anvendes til en øget Vejledning hos Plantemodtagerne paa den Maade, at der i hver af de jyske Amter ansættes 2—3 særlige Plantningskonsulenter, hvis Opgave skulde være udelukkende at yde Vejledning ved Rejsning af Læhegn i Mark og Høve.

Der er naturligvis ved første Øjekast noget tiltalende ved Tanken, fordi det er ganske øjensynligt, at mange Planter gaar til eller sættes tilbage i Udvikling som Følge af manglende Viden om, hvorledes Planterne skal behandles ved Plantningen og i særlig Grad, hvorledes der bedst skal værnes om dem med Vedligeholdelse i de første Aar, hvor Græs, Ukrudt og Ufred kan ødelægge saa overordentlig mange.

Det er ogsaa ganske rigtigt at Hedeselskabets Forstmænd, saa faatallige de i Virkeligheden er, kun vanskeligt kan yde en saa udstrakt Vejledning, som er tiltrængt i Marken, men vilde 2—3 Konsulenter i hver Amt afhjælpe dette? Næppe! Plantetiden er begrænset til faa Maaneder om Foraaret og en tilsvarende oftest endnu kortere Periode om Efteraaret, og hvad der i den Tid kan overkommes af direkte

Vejledning er meget begrænset, selvom Hedeselskabets Forstmænd suppleres med et mindre Antal nye Vejledere.

Samtidig er Forholdet jo det, at Vejledningen i hvert enkelt Tilfælde skal tilkaldes, den er ikke paa Stedet, naar Arbejdet skal udføres, og for den enkelte Landmand er Plantningsarbejdet et Arbejde, der tages op, naar det passer ind i det øvrige Arbejde med Landbruget. Og savner Plantningsmanden Vejledning, saa kan han næsten altid med Tryghed henvende sig til Egnens ældre Plantningsmænd, hyppigt Foreningens Kredsformænd eller Bestyrelsesmedlemmer, som vist aldrig vilde finde paa at afslaa Hjælp — det er jo det glædelige, at en Mand, der har været Plantningsmand i nogle Aar, altid omfatter dette særlige Arbejde med Kærlighed og Iver efter at faa andre til ogsaa at plante.

Endelig kommer der det Spørgsmaal til, om det vil være forsvarligt at nedbringe Tilskudet til Planteprisen. De 40—50 %, Tilskudet for Tiden udgør, er af en saa væsentlig Betydning for den enkelte Planteforbruger, at det utvivlsomt vilde fremkalde stærke Protester, om det blev nedsat til det halve. Navnlig for de unge, der skal til at rejse Læ om nyerhvervede Marker eller Have, spiller det en meget stor Rolle med et saa stort Tilskud som muligt, og at Planteudleveringen i de senere Aar, hvor vi har haft det store Tilskud, har været i stadig Stigning indenfor Plantningsforeningerne, hænger ganske nøje sammen med Tilskudets Størrelse, paa Trods af Pengerigelighed og den stærke Agitation for øget Plantning.

Men Vejledning og Hjælp kan ogsaa gives paa anden Maade end ved at øge Konsulent-Virksomheden.

I Skive Plantningsforening har man vedtaget at tilbyde at anlægge en omfattende Demonstrationsplantning omkring den nye Husmandsskole, idet man meget rigtigt gaar ud fra, at der vil komme en Mængde Mennesker paa Besøg paa Skolen som derigennem kan paavirkes til positiv Interesse for Plantningssagen — kan lære noget om, hvordan og hvad man skal plante, og hvorledes det plantede skal vedligeholdes. Den samme Plantningsforening vil søge anlagt lignende Demonstrationsplantninger om Skoler, Forsamlingshuse o. lign. Naar man husker, hvor mange vestjydske Forsamlingshuse, der ligger øde og grimme hen, maa man glæde sig over den Indsats til Fordel for den landskabelige Skønhed, der her ogsaa vil kunne øves.

I de fleste Plantningsforeninger gennemføres hvert eneste Aar smukke Præmieringer af de bedste Lælantninger og disses Vedligeholdelse. Omkring Hjørring er der aarlige Konkurrencer, der er ved at udvikle sig til at være noget særligt efterstræbt at sejre i. Det er ogsaa en god Vej at gaa for at skabe Forstaaelse af og Kendskab til rigtig Plantning.

I andre Foreninger er der Markvandring og Udflugt, der har meget stor Tilslutning. Det er Viden og Erfaring, der her hentes.

I Rougsø og Sønderhalds Herred slog Konsulent *Engvang-Hansen* paa Landboforeningens Generalforsamling forleden stærkt til Lyd for, at man i den Hensigt at faa skabt mere intensiv Interesse for Plantningssagen, skulde faa de helt Unge med allerede fra 12 Aars Alderen, saaledes at de tildeltes Planter, hvoraf de skulde betale 60 % af Prisen; disse Penge skulde tilbagebetales næste Aar, hvis Planterækkerne da var holdt i Orden. Plantningsforeningen vilde i de 3 første Aar være villig til at give Præmier for saadanne Unges velholdte Plantninger. — Et saadant Forslag er ogsaa en af Vejene til at sprede Viden om og Kendskab til Plantningssagen.

Demonstrationsplantninger, Præmiekonkurrencer, Markvandring, Ungdomsarbejde, Foredrag m. m. er altsammen gamle prøvede Hjælpe-midler i de enkelte Foreningers daglige Arbejde. Enhver Forenings Ledelse ved, hvor meget disse Ting betyder for at holde Interessen samlet og faa Arbejdet fremmet, og i Øjeblikket afholdes de fleste af Omkostningerne hertil af de 10 %, som Foreningerne maa anvende til særlige Formaal. Skal Tilskudet nedsættes til det halve, betyder det, at meget af denne Virksomhedsgren maa opgives.

Morsø Plantningsforening

har holdt Generalforsamling i Nykøbing. Formanden, *Viggo Dissing*, Andrup, mindedes Morten Nyby, Vejerslev, der havde været Bestyrelsesmedlem i 57 Aar. Af Beretningen fremgik det, at der til 246 Medlemmer er udleveret 95 592 Naaletræer og 62 660 Løvtræer. Til Bestyrelsen genvalgte *Ingv. Overgaard*, Faartoft, og Lærer *Johs. Touborg*, Ø. Assels.

Mariager Plantningsforening

der først stiftedes i Efteraaret 1945, har siden uddelt 150 000 Planter. Forstassistent *Lybye* og Sekretær *Skodshøj* redegjorde paa forskellig Maade for Plantningsarbejdet og Læplantningsfilmen blev forevist ved Foreningens første Generalforsamling forleden. Konsulent *Rasmussen*, Mariager, er Formand.

Viborg Plantningsforening

holdt den 17. Februar Generalforsamling. Formanden, Skovrider *Steenstrup* gjorde udførligt Rede for Arbejdet i det forløbne Aar.

1945 var et ideelt Plantningsaar, og de plantede Læhegn er groet godt op. De senere Aar har ogsaa for Plantningsforeningernes Vedkommende været unormale, selv om Tyskerne i og for sig ikke lagde Hindringer i Vejen for Arbejdets Gennemførelse, og i Krigsaarenes Løb er Plantningsforeningernes Opgaver blevet flere, større og mere iøjnefaldende. Dette skyldes bl. a.

de Skader, Tyskerne har forvoldt i Plantningerne, og den unormale store Hugst.

— Der er meget at udbedre, og allerede i de sidste Aar har der været Stigning i Foreningens Virksomhed. I 1942 udleverede Viborg Plantningsforening 204 000 Planter, i 1943 237 000 Planter, og Aaret efter kulminerede Udleveringen med 336 000 Planter. I det forløbne Aar blev der udleveret 293 000 Planter, nemlig 222 445 Naaletræer og 71 101 Løvtræer fordelt til 308 Modtagere. Pengene til særlige Formaal er blevet fordelt gennem Læplantningsudvalget sammen med et Beløb, som Udvalget har faaet til Raadighed paa anden Maade, og de er blevet anvendt til at opmuntre Folk, som har plantet særlig meget, og som har passet deres Plantninger paa en særlig paaskønnesværdig Maade. Udvalget har i de forløbne Aar opnaaet mange smukke Resultater, f. Eks. en næsten fuldstændig Tilplantning med Læhegn omkring den nye Husmandskoloni i Nr. Vinge.

Der er gaaet en Del Hegn til i de senere Aar, og der tiltrænges ogsaa paa denne Egn en Masse nye Hegn. Ved en fornylig foretagen Opgørelse viste det sig, at der her i Amtet er plantet ca. 100 Kilometer løbende Hegn for hver 100 Kvadratkilometer Landbrugsareal, men for at opnaa et virkelig tilfredsstillende Læ skal der bruges ca. 350 løbende Kilometer Læhegn pr. 100 Kvadratkilometer. Der er altsaa nok at arbejde paa endnu.

Skovrider Steenstrup omtalte Det flyvende Korps' Virksomhed, der har betydet mere samlede Læplantninger og dermed større Virkning af Plantningerne. Desværre har der ikke været saa meget Arbejdskraft til Raadighed, at Arbejdet har kunnet gennemføres saa hurtigt, som Lodsejerne har ønsket det. I den sidste Tid er der blevet talt meget om Ønskeligheden af at faa Reglerne for Henvisning til dette Arbejde ændret, men jeg tror ikke, det vil kunne forbedre Plantningstempoet væsentligt, for dertil kræves der ogsaa meget større Plantemængder og mange flere Arbejdsledere, som det vil blive vanskeligt at skaffe. Det er heller ikke nok at faa Planterne i Jorden. Der skal i længere Tid føres en vidtgaaende Kontrol med, at Renholdelsen af de nye Hegn passes. Ellers gaar altfor stor en Del af Planterne ud. Siden 1939 er der i Viborg Amt oprettet 85 Plantningslaug. Arbejdet er afsluttet i de 33, og for Tiden arbejdes der i 8.

Det oplystes, at der var anvendt 740 Kr. til Præmier.

Til Bestyrelsen genvalgtes *Formanden* og Gaardejer *N. Sund*, Lyngsøgaard.

Gaardejer *Jakob Hellerup*, Hellerup, fik overrakt et smukt Sølvbæger som Anerkendelse af sit meget dygtige Plantningsarbejde. Han har saaledes anlagt ca. 20 km Tjørnehegn og fornyet de gamle Hegn paa sin Ejendom. Gaardejer *Alex Mosgovej*, Havredal, fik ligeledes for dygtigt Plantningsarbejde overrakt en Boggave. Foreningens Sekretær gennem en Aarrække Frk. *Løgstrup* fik overrakt en Vinkaraffel som Tak for sit dygtige Arbejde.

Ved det paafølgende Kaffebord anbefalede bl. a. Direktør *Flensborg*, at man ved Udbedring af Skader i Hegn i højere Grad anvendte Løvtræ og Ædelgran.

Lemvig Planningsforening

har i 1945 uddelt 78 685 Naaletræer og 7836 Løvtræer til ialt 68 Medlemmer. Til Bestyrelsen er genvalgt *Ejnar Friis*, Fåbjærg.

Sevel Plantningsforening

har i det forløbne Aar uddelt 91 260 Naaletræer og 23 430 Løvtræer. Til Bestyrelsen genvalgtes *Laurids Jespersen*, Ø. Feldborg.

Kjellerup og Omegns Plantningsforening

har i Aar sat Rekord med Planteuddeling, idet der er uddelt 198 025 Naaletræer og 96 131 Løvtræer. Formanden *Anders Nielsen*, Alderslyst, oplyste, at 24 Ansøgere var kommet i Betragtning ved Uddeling af ekstra Tilskud og for de fleste af disse havde det betydet, at de havde faaet deres Planter næsten gratis. Konsulent *Ole Nielsen* omtalte, at Foreningen spændte over 1010 Kvadratkilometer, hvoraf der navnlig var plantet i den vestlige Del.

Der førtes en længere Forhandling om Bestyrelsens S sammensætning, og det vedtoges, at Foreningen selv vælger 2 Medlemmer, medens Landboforening og Husmandsforening hver udpeger et Medlem.

Hadsund og Omegns Plantningsforening

har uddelt 93 000 Naaletræer og 38 000 Løvtræer, oplyste Formanden, Sognefoged *N. P. Smith*, Visborg, paa Generalforsamlingen forleden.

Nr. Rangstrup Herreds Plantningsforening

har holdt Generalforsamling i Toftlund, hvor Formanden, Gaardejer *Søren Knudsen*, Galsted, oplyste, at der til 85 Modtagere er uddelt 77 800 Naaletræer og 86 000 Løvtræer. Det oplystes, at Plantningslauget ved Det flyvende Korps' Hjælp nu har faaet plantet ialt 600 km Læhegn.

Salling og Fjends Herreds Plantningsforening

holdt den 14. Februar Generalforsamling i Skive. I sin Beretning omtalte Formanden, Lærer *Myrhøj*, sin Glæde over det indledede Samarbejde med Egnens Læplantningslaug. Det var meget vigtigt, at Demonstrationsplantningerne blev udvidede saa stærkt som det var muligt, selvom det skulde gaa ud over Præmieringen. Det vilde være en god Ide, at faa Demonstrationsplantninger anlagt om Skoler, Forsamlingshuse, Alderdomshjem o. lign.

I Tilslutning til denne Udtalelse vedtoges det enstemmigt at tilbyde den nye Husmandsskole ved Skive at anlægge saadanne Plantninger omkring den og i Markerne, saaledes at alt her kunde fremtræde paa den helt rigtige Maade.

Forstassistent *Boldrup* redegjorde derpaa for Aarets Plantningsarbejde, og Sekretær *Skodshøj* talte om Plantningssagen og viste Hedselskabets Læplantningsfilm.

Foreningen har i Aarets Løb uddelt 245 530 Naaletræer og 118 830 Løvtræer, fordelt paa 508 Modtagere. Indtil til Dato er der i Læplantningsslagene plantet ialt 2,6 Mill. Planter.

Til Bestyrelsen genvalgtes Proprietær *Ladefoged*, Dølbygaard.

Han Herreds Plantningsforening

holdt den 8. Februar Generalforsamling i Fjerritslev. Formanden, Gaardejer *Jens Møller*, Haverslev Vestergaard, oplyste, at der i 1945 var sat Rekord for Virksomheden med Uddeling af 231 375 Naaletræer og 84 467 Løvtræer, fordelt i 38 Kredse til 470 Medlemmer. Til Bestyrelsen genvalgte *N. Svaneborg*, Vestergaards Mark. Der uddeltes forskellige Præmier.

Himmerlands Læ- og Hegnsplantningsforening

har den 14. Januar holdt Generalforsamling i Aars under Ledelse af Formanden, Forstander *Hakon Sørensen*, Hornum, der i sin Beretning bl. a. udtalte følgende, som vi her gengiver efter Manuskriptet:

Som bekendt yder Staten et efterhaanden stigende Tilskud til Plantnings-sagens Fremme. Saaledes er der i 1943 uddelt ca. 8 Millioner Løvtræer og ca. 15 Millioner Naaletræer med Tilskud gennem Plantningsforeningerne, og Tilskudet andrager over 600 000 Kr.

Skønt der ikke mindst i de senere Aar har været god Fremgang i Arbejdet, er der god Grund til at se paa, om der ikke kunde opnaas en endnu bedre Virkning af de Beløb, der gives som Tilskud til Plantningssagen.

En Udregning viser, at der i de sidste 40 Aar er uddelt 432 Millioner Planter med Tilskud i Jylland. Var disse Planter plantet med den nu gængse Afstand 1 m og dækker 1 m i Bredden, vilde de dække 43 200 ha eller 2 % af det dyrkede Areal, der er ca. 2,2 Millioner ha, med andre Ord være tilstrækkelige til at tilplante Markhegn i Syd-Nord og Øst-Vest med 100 m Afstand paa al den dyrkede Jord i Jylland. Med det nuværende Plantesalg gennem Plantningsforeningerne vilde det være muligt at naa et tilsvarende Resultat i Løbet af 20 Aar, selv om alle bestaaende Hegn blev hugget om.

Naar Jylland endnu ikke er blevet »laadden« og næppe bliver det foreløbig, skyldes det altsaa ikke, at der er uddelt for faa Planter, men at Planterne er anvendt til Smaaplantninger eller anvendt paa uheldig Maade, saa der er gaaet Svind i dem. Aarsagen til dette Svind kan være flerrækkede, tætplantede Læbælter, Valg af uheldige ikke vindføre Træarter, daarlige Planter, uheldig Behandling af Planterne efter Leveringen, daarlig tilberedt Jord, daarlig Plantning, mangelfuld Renholdelse, Skade forvoldt af Kreaturer og Heste, Sygdomsangreb, mangelfuld Udtynding og Tilbageskæring, umotiveret Rydning af Hegn m. m. m.

Plantningsforeningernes vigtigste Opgave har hidtil været den at modtage Plantebestillinger og uddele Tilskud til Modtagerne, derimod skorter det paa tilstrækkelig Vejledning og Tilsyn med de uddelte Planter. Dette skal ikke siges til Forklejnelse af Hedeselskabets dygtige Forstmænd eller til Forklejnelse af Plantningsforeningernes Bestyrelser, der i de fleste Tilfælde gør et fortrinligt Arbejde, men Hedeselskabets Forstmænd har mange Opgaver, saa det er dem umuligt at overkomme at yde de enkelte Landmænd den fornødne Vejledning. Paa lignende Maade gaar det Plantningsforeningernes Bestyrelser, der har ulønnede Poster, og det er begrænset, hvad det enkelte Medlem af Styrelsen kan afse af Tid.

Tanken ligger derfor nær at antage »Plantningskonsulenter«, der har til Opgave at besøge og vejlede Landmændene, give Raad og hjælpe dem til, at Læplantningerne passes og plejes paa rette Maade. Sagen er den, at den Landmand, der benytter den rette Fremgangsmaade ved Hegnenes Anlæg og Pasning, har langt lettere ved at holde sine Læhegn i Orden end de, der faar forkert begyndt eller til Tider forsømmer dem.

Kartofler til Spritfabrikation

I Fortsættelse af den ordinære Kartoffelkampagne paa vore Fabrikker i Aalborg og Hobro iværksættes fra Slutningen af Marts eller Begyndelsen af April Maaned d. A. en ekstraordinær Foraarskampagne, til hvilken Indtegnning om Kartoffellevering vil kunne ske ved Henvendelse til vore Kontorer i Aalborg og Hobro inden den 20. Marts d. A.

Leveringerne vil blive lagt til Rette efter den Rækkefølge, i hvilken Indtegningerne finder Sted. Kartofflerne afregnes efter Grundlag af vore kendte Betingelser med en Pris, der i Marts Maaned er 67,65 Øre pr. kg Stivelse og i April Maaned 69,12 Øre pr. kg Stivelse. Priserne, der gælder leveret paa Fabrikkerne, svarer til en Pris for Kartoffler med 17 % Stivelse paa Kr. 11,50 pr. hkg i Marts og Kr. 11,75 pr. hkg i April Maaned.

Aktieselskabet
De danske Spritfabrikker

Viborg Byes og Omegns Sparekasse

Telef. 1400 (3 Lin.)

Sct. Mathiasgade 68
Kontortid: Kl. 9—15

Viborg Papir-Comp.

Papir & Papirvarer en gros.
Bogtrykkeri.
Kontorforsyning

Sct. Mathiasgade 31—33.
Tlf. Viborg 802—803.

Handelsbanken i Viborg

Filial af Aktieselskabet
Kjøbenhavns Handelsbank

Kontortid: 9—15

Telefon: 1500
(5 Linier)

Kontor i Karup

Viborg Andels- Svineslagteri

vore Udsalg bring. i Erindring

Telef. 137 og 779

RIBE Brændeovne og Tørveovne

Til indenlandsk Brændsel og Briketter
anvendes med størst Fordel vore nye
Modeller.

Brochure paa Forlangende

Henvend Dem til vore
Forhandlere eller til os

A/S RIBE JERNSTØBERI · RIBE
GRUNDLAGT 1848 · TELEFON 261 & 262

== VEJEN-TØRVEPRESSER ==

„IDEAL“

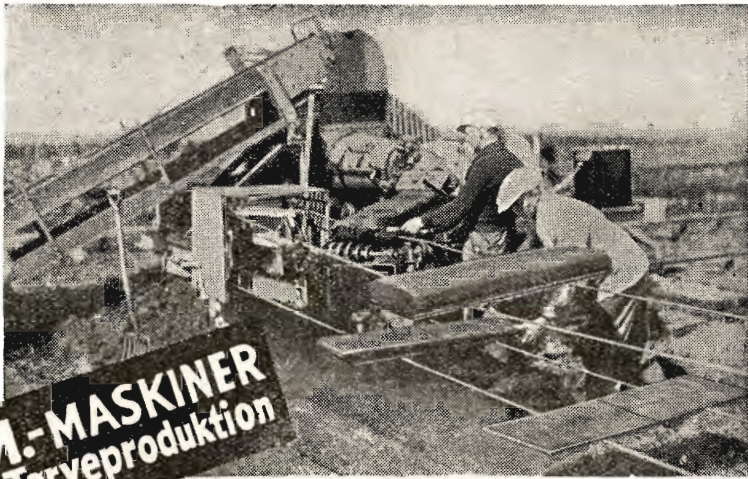
er anerkendt overalt.

mange Fordele. Tryk-Kuglelejer m. m.
Dyndelevatorer · Rulleovne · Reservedele
Forlang Prospekt og Prististe

Svenning's Jernstøberi & Maskinfabrik
Vejen. Telf. 53

AALBORG TAFTEL AKVAVIT.

P. M.-MASKINER
- til Tørveproduktion

„Flere Tørv... mindre Arbejde... med P. M. Maskiner“...
det er en Sætning, som mange af Landets Tørveproducenter
har erfaret Rigtigheden af. Og den har lige stor Gyl-
dighed, hvadenten det drejer sig om Åkerman-Körner Vær-
ket, Tørveælteværket, Junior Tørvepresseværket eller Tør-
vegravemaskinen S. 40. Forlang nærmere Oplysninger.

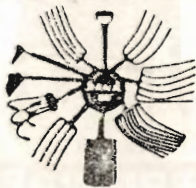
PEDERSHAAB MASKINFABRIK A/S

AARHUS
Telf. 11400

BRØNDERSLEV
Telf. 450

KØBENHAVN
Telf. 14066

Aktieselskabet

Brødrene Brincker

Grøsdal Hammerværk pr. Vejle
Grundlagt 1867

Specialitet: **Tørvegrebe, Tørvespader, Drænværktøj, Lyngleer.**
Alle Slags Grebe, Forke, Spader, Roehakker, Høstleer
og Haveredskaber leveres med fuld Garanti.

Stenstrup og Odense
Teglværkers Kontorer

Stenstrup - Telefon Nr. 19

Prima Drænrør

Aktieselskabet

Aarhus Privatbank

— stiftet 1871 —

Aarhus: Hovedkontor
København Nygade 1
Aktiekapitalen ca. 17 Mill. Kr.
hæfter til Sikkerh for alle Indskud

Stryg elektrisk

A. Philipsen & Co., Viborg.

Maskinanlæg - Automobiler.
Telefon 173-174.
Elektriske Anlæg.
Vandværksanlæg.

Den sjællandske Bondestands Sparekasse
Vestervoldgade 107 København V

82 Kontorsteder paa Sjælland

ALLE SPAREKASSEFORRETNINGER UDFØRES

Annoncér i

Hedeselskabets
Tidsskrift

Jeg vil antage, at en Del af de 600 000 Kr., der for Tiden uddeles som Tilskud til Indkøb af Planter, vilde være langt bedre anvendt, naar de blev givet til at antage den fornødne Medhjælp til Vejledning for Plantning og Pasning end som Tilskud til Planteindkøbet. Det er jo ikke ualmindeligt, at Stats-tilskud til en Vare betyder en højere Varepris, og Udgiften til Indkøb af Læplanter er i Virkeligheden ikke en Post, der behøver at tynde ret meget paa en Landmands Budget.

For de 600 000 Kr. kunde der ansættes 60 Konsulenter, men selv om man nøjedes med at anvende ca. Halvparten af Beløbet til Vejledning, kunde der ansættes 2 à 3 Konsulenter i hvert af de jyske Amter, og Plantemodtagerne kunde endda faa 20 à 25 % i Tilskud til Planterne mod de 40 %, som de faar for Tiden.

Trægheden hos Landmændene til at plante hunder for en stor Del i, at Arbejdet er ukendt, man ved ikke, hvordan Arbejdet skal gribes an, og saa gør man det ene Fejlgreb efter det andet og bliver ked af at have med Plantning at gøre.

Som Vejledere for Plantningsarbejdet under Plantningsforeningerne kan bruges unge Forstmænd, Havebrugs- eller Landbrugskandidater, der har modtaget nogen Undervisning i Læplantningsarbejdet. Konsulenterne behøver ikke fra Begyndelsen at være Helaars-Konsulenter, men kan ansættes som Assistenten hos Forstmænd, Havebrugs- eller Landbrugskandidater og i mindre travle Perioder beskæftiges med andet Konsulent- eller forstmæssigt Arbejde, men jeg er dog ikke i Tvivl om, at der kan blive rigeligt for en Plantningskonsulent at gøre med Planlægning og Vejledning Aaret rundt.

Jeg er klar over, at et saadant Forslag vil møde adskillige Indvendinger, men Konsulentvirksomheden har vist os Vejen. Tænk bare paa, hvordan det var gaaet, hvis vi i Stedet for Vejledning i Gødningsanvendelsen havde valgt at yde 2 à 5 Kr. til hver Sæk Kunstgødning, Landmændene benytter. Resultatet var antagelig blevet det, at Kunstgødningen var blevet 2 à 5 Kr. dyrere, og Gødningsforretningerne Vejledere, men næppe til Fordel for Landmændene.

Der udspandt sig paa Baggrund heraf en længere Forhandling.

Som Repræsentant for De samvirkende Plantningsforeninger var *Carl Larsen*, Sønderlade, kommen til Stede og overrakte Gaardejer *Regnar Stensgaard*, Nørager, De samvirkende Plantningsforeningers Sølvbæger, idet Regnar Stensgaard samtidig i meget hjertelige Ord hylledes for sin Indsats for Plantningssagen.

Derefter viste Sekretær *Skodshøj*, Hedeselskabet, Læplantningsfilmen.

Rødby Fjords Læplantningslaug

har i 1945 haft den hidtil højeste Uddeling af Planter, nemlig 59 537 Naaletræer og 50 850 Løvtræer. Arealet omkring Mindestenen vil blive udvidet med 3 Hektar, der skal tilplantes. Kontingentet blev forhøjet til 20 Øre pr. Td. Ld. og til mindst 2 Kr.

Brødstrup og Omegns Plantningsforening

har uddelt 272 000 Naletræer og 15 300 Løvtræer til 189 Medlemmer til en Værdi af 14 512 Kr. Til Bestyrelsen er genvalgt *Søren Bjerre*, Aale, og *Jens Jørgensen*, Trædne.

Bjerringbro Plantningsforening

har under Ledelse af Formanden, Gaardejer *Oscar Dan*, Mammen, holdt Generalforsamling. Der er uddelt 109 813 Naaetræer og 33 964 Løvtræer til 178 Modtagere. Gaardejer *Mikkel Mikkelsen*, Nøddelund, fik overrakt en Sølvvigarkasse som Tak for 25 Aars Medlemsskab af Bestyrelsen.

I Efteraaret havde Sekretær *Skodshøj* talt ved 2 Møder indenfor Omraadet og dette vil blive gentaget ved 2 Foraarsmøder i Bjerring og Lee.

De samvirkende Plantningsforeningers Sølvbæger

er ved en lille Festlighed tildelt Gaardejer *Chr. Riis*, Helleris, efter Indstilling af Thy Plantningsforening. Afdelingsleder, Skovrider *Steenstrup*, Viborg, overrakte Sølvbægeret.

UNDERSTØTTELSSEFONDET FOR HEDESELSKABETS TJENESTEMÆND.

Fondet er oprettet den 13. August 1907. Fondets Formaal er at understøtte særlig uheldigt stillede Enker eller Børn efter afdøde Tjenestemænd og særlig uheldigt stillede Tjenestemænd eller forhenværende Tjenestemænd. Fondet opretholdes og forøges af de Midler, der ifølge Hedeselskabets Forsørgelseskasses Vedtægter tilfalder det, samt ved frivillige Gaver.

I Henhold til Fondets Vedtægter har der for Aarene 1946—47—48 været afholdt Valg af et Medlem til Bestyrelsen. Bogholder *E. Jensen* blev genvalgt.

Regnskab for 1945.*Indtægt.*

Kassebeholdning den 1. Januar 1945	Kr. 13.146,26
Renter	» 2.281,92
Hedeselskabet, Provision for nye Medlemmer 1944—45	» 268,75
do. Bidrag	» 500,—
Funktionærforeningen, Bidrag for 1944 og 1945	» 200,—
Forstcand. Jepsen, Andel i Forsørgelseskassekapital . .	» 89,56
Udtrækning af 4 ¹ / ₂ % Obligationer	» 17.000,—
	Kr. 33.486,49

	Indtægt	Kr. 33.486,49
	<i>Udgift.</i>	
Udbetalte Understøttelser	Kr. 2.000,—	
Købt 7000 Kr. Jydsk Landkrf. Obl. 4 ¹ / ₂ 0/0	» 7.306,40	
		» 9.306,40
<i>Kassebeholdning den 31. December 1945</i>		Kr. 24.180,09
<i>Obligationsbeholdningen den 31. December 1945 udgør:</i>		
Jydsk Landkreditf. Obl. 5. S. 4 0/0	Kr. 6.000,—	
do. 6. S. 4 ¹ / ₂ 0/0	» 9.000,—	
do. 7. S. 4 ¹ / ₂ 0/0	» 4.000,—	
do. 8. S. 4 ¹ / ₂ 0/0	» 10.000,—	
		» 29.000,—
	<u>Nettoformue . . . .</u>	<u>Kr. 53.180,09</u>

Viborg, den 4. Januar 1946.

J. Parbo.   Martin Olsen.   Ernst Jensen.

Regnskabet er eftersat og fundet rigtigt. — Kassebeholdningen, 24.180 Kr. 09 Øre, indestaar paa Indlaansbog Nr. 64 i Viborg Sparekasse. — Indskrivningsbevis Fol. 1225 for Obligationsbeholdningen, 29.000 Kr., er forevist.

Viborg, den 26. Januar 1946.

M. G. Mikkelsen,
statsaut. Revisor.

Fortegnelse over anerkendte Kalklejer 1945.

De anførte Priser er gældende for Tiden, men flere Værker har meddelt, at Priserne søges ændrede og da man ikke ret ofte kan foretage Ændringer i Fortegnelsen, vil det være rigtigt at forhøre om Prisen hos Hedeselskabet, hvis Kalken tilbydes til en højere Pris end anført, idet Kalkværkerne har forpligtet sig til at underrette Hedeselskabet om Ændringer.

For adskillige Kalkværkers Vedkommende er der Tale om en væsentlig Forhøjelse af Priserne fra 1944, hvilken Forhøjelse man har begrundet med Vanskeligheder med Fremskaffelse af Brændsel, stigende Arbejdspriser etc. og hertil kommer yderligere den store Mangel paa Transportmidler, navnlig Jernbanevogne, hvilken Mangel bevirker Vanskeligheder med Beskæftigelse af en nogenlunde ensartet Arbejdsstyrke.

For Finansaaret 1945/46 er som foregaaende Finansaar bevilget 800.000 Kr. til Tilskud til Transport af Mergel og Kalk. Dette Beløb er nu (i November) omtrent optaget, og da der stadig indgaar mange Andragender om Tilskud, vil Bevillingen af Tilskud til disse Andragender formentlig blive udstedt med Forbehold, men at dømme efter foregaaende Aar, kan det forventes, at Beløbet vil forslaa til at

	Adresse	Leveringsstation	Kalkens geologiske Betegnelse	Kalkens Leverings-tilstand
1	Nr. Sundby Kridtfabrik, Nr. Sundby	Nr. Sundby C Station, Nr. Sundby Havn	Skrivekridt	findelt
2	Nr. Flødal Kridt- og Kalkværk, Svendstrup J.	Svendstrup	do.	raa, harpet
3	C. M. Christiansen, Kystvej 51, Aarhus. Ellidshøj Kridt- og Kalkværk	Ellidshøj	do.	lufttørret, findelt
4	do.	do.	do.	raa
5	Linds Kridt- og Kalkværk, Ellidshøj	do.	do.	lufttørret, findelt
6	Vestj. Mergelforsyning. Gdr. J. Jespersen, Gødstrup	Hillerslev	do.	findelt, ovntørret
7	do.	do.	do.	raa
8	De forenede Kalkværker, Thisted	Thisted	Blegekridt	findelt, ovntørret
9	Hadsund-Mariager Gødningskalkværk, Stevn, Hadsund	Hobro samt f. o. b.	Skrivekridt	tørret, findelt
10	Kr. Nielsen, Mergelgaarden, Spentrup	Spentrup	do.	raa
11	do.	do.	do.	raa, smuldret
12	Anker Andersen, Villeshøj, Randers	Aa Mølle	do.	raa
13	Sydsjællands Jordbrugskalkforretning, Trælløse, Herlufmagle	Herlufmagle	Bryozokalk	harpet
14	Kagstrup Kalkværker, Hedehusene	Ved Lejet	do.	do.
15	A/S Faxø Kalkbrud, Frederiksholms Kanal 16, København K.	Faxø Havn, Faxø St.	do.	tørret, pulv.
16	do.	do.	do.	raa, harpet
17	do.	Holtug Ladebro	do.	lufttørret, maskinknust
18	L. M. Kær, Odense	Hesselager St., Lundeborg Havn	do.	lufttørret, maskinformalet
19	K. Duerlund, Mosegaard, Hesselager	Hjulby	do.	maskinknust
20	A. C. Lybæk, Nørbjerggaard, Fjerridslev	Fjerridslev	Limstensalk	
21	Kalkkontoret A/S, Gl. Kongevej 132, København V. Boesdal Kalkværk, Rødvig	Rødvig St. og Havn	Bryozokalk	maskinsigtet
22	Kalkkontoret A/S, Gl. Kongevej 132, København V. Sjællands Patentkalkværk	Karlstrup pr. Taastrup		
23	Flintinge Kalkværk, Flintinge	Flintinge	Skrivekridt	maskinknust, sigtet

Pris pr. 10000 kg løst i Banevogn		% Kulsur Kalk i Varen som den leveres	Kalkens Finhedsgrad. Anførte % passerer Maskevidde i mm					
For enk. Vognl. Kr.	Til Fore- ninger Kr.		0,1 mm	0,5 mm	0,5—1,0 mm	1—2 mm	over 2 mm	
187,00		85		70 %	7 %	12 %	11 %	
140,00		85			85 %			I Bil ved Lejet er Prisen 110,00 Kr.
169,00		85			75 %	15 %	10 %	
60,00		71						
175,00		80		70 %	15 %	8 %	7 %	
	150,00	90		91 %	4 %	3 %	2 %	
	30,00	70						
180,00		88		69 %	7 %	11 %	13 %	Til Foreninger efter Aftale
260,00		90	60 %	20 %	15 %			I Bil ved Lejet og f. o. b. er Prisen 180,00 Kr.
84,00		72						Ved Lejet er Prisen 39,00 Kr.
110,00		72						
60,00		72						
165,00		80			73,3 %	19,6 %	7,1 %	Ved Lejet er Prisen 130,00 Kr.
97,50	92,50	88						
180,00		97	60 %	30 %	9,5 %			
115,00		85			ca. 70 %			I Bil ved Lejet er Prisen 100,00 Kr.
180,00		85		70 %				
180,00	175,00	80					ca. 85 % kan passere 3½ mm	Ved Lejet er Prisen 120,00—130,00 Kr. Til Foreninger 115,00 Kr.
170,00		80						Ved Lejet er Prisen 97,50 Kr.
220,00		92		62 %	21 %	16 %	1 %	Ved Lejet er Prisen 160,00 Kr.
140,00		85						
92,50		85		63 %	8 %	11 %	18 %	
170,00				61 %	10 %	16 %	13 %	Prisen gælder i Bil ved Lejet

Tilskud vil kunne ydes til Transport af hele den Kalkmængde, det med de manglende Transportmidler lykkes at faa transporteret.

Det danske Hedeselskabs Mergelafdeling i November 1945.

J. P. Olesen.

Mindre Meddelelser.

Ingeniør K. Thomsens Rejselegat har for 1946—47 tildelt Civilingeniør A. Fredborg, Hedeselskabet, Viborg, et Legat paa 1000 Kr. til en Studierejse i Holland. m. v.

*

70 Aar.

Forstassistent S. J. Krogh, Røddinglund, fylder den 17. Marts 70 Aar. Krogh blev ansat ved Hedeselskabet den 1. April 1904 med Bopæl i Hesselvig Plantage og har siden været knyttet til Selskabet, idet han dog i Aarene 1919—1929 var delvis beskæftiget andetsteds.

Forstassistent Krogh har været Hedeselskabet en udmærket Medarbejder, og han har blandt Kolleger og Bestyrelsen vundet sig mange Venner.

Paa 70-Aars Dagen vil han modtage talrige Lykønskninger med Tak for sit værdifulde Arbejde i Plantningssagens Tjeneste gennem de mange Aar.

*

Jubilæer ved Hedeselskabet.

Hedeselskabets Kontor i Aarhus fejrede den 1. Marts 25-Aars Jubilæum og samtidig kunde Kontorets Leder, Distriktsbestyrer J. C. Pedersen, fejre Jubilæum, idet han havde ledet Kontoret i alle de 25 Aar. Oprindeligt var han ene Mand, medens Kontoret nu beskæftiger 20 Mand.

Den 1. April er det 25 Aar siden, Hedeselskabet oprettede 2 Kontorer i Tønder, henholdsvis under kulturteknisk Afdeling og under Mose- og Engafdelingen. Den nuværende Leder af kulturteknisk Afdelings Kontor i Tønder, Civilingeniør T. Q. Jacobsen, der blev Leder af Kontoret 1. Juli 1931, fejrer samme Dag 25-Aars Dagen for sin Ansættelse ved Hedeselskabet. Mose- og Engafdelingens Kontor i Tønder ledes af Distriktsbestyrer J. P. Knudsen.

Lederen af Hedeselskabets Kontor i Hjørring under Mose- og Engafdelingen, Distriktsbestyrer Røhr fejrer ligeledes den 1. April 25-Aars Jubilæum ved Hedeselskabet.

Konstruktør Holger Nielsen, Kulturteknisk Afdeling i Viborg, fejrer ligeledes den 1. April 25-Aars Jubilæum ved Hedeselskabet.

I sidste Nummer af Tidsskriftet meddelte vi, at Lederen af Hedeselskabets kulturtekniske Afdelings Kontor i Slagelse, Civilingeniør F. Ebert fejrede 25-Aars Jubilæum den 1. April, men det viser sig nu at være urigtigt, idet Jubilæet først er den 15. April.

*

Med Gaardejer Julius Egsgaard, Thyregod, som Formand er der dannet et nyt Mergelselskab omkring Thyregod.

Anvend Tørvestrøelse ved Dræning.

Paa Jorder med fintsandet Undergrund kan en Tilsanding af Drænrørene forebygges ved Anbringelse af et Lag Tørvestrøelse („Hundekød“) omkring Stødfugerne, ligesom Tørvestrøelse med Fordel benyttes ved Dræning i stiv Lerjord. Spørg Hedeselskabet.

Alfa SENNEP

- den pikante

Forlang den hos Deres Købmand

L. KRISTENSEN

REMINGTON OG REMTOR
SKRIVEMASKINER

DANMARKS ÆLDSTE
SKRIVEMASKINE-FIRMA

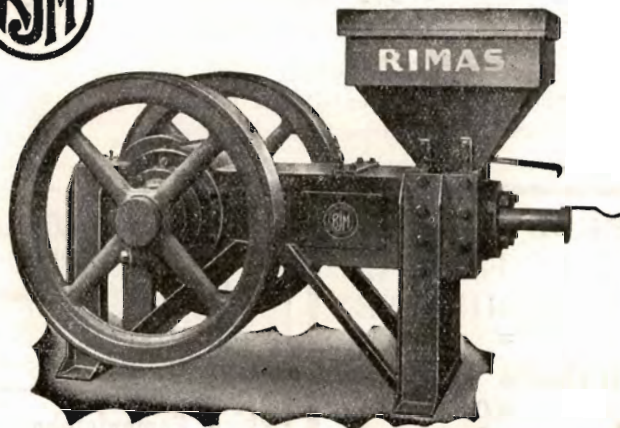
FREDERIKSBERGGADE 1 A
KØBENHAVN K.

Røde Drænrør

2" — 12"

Fredenshøj Teglværk

Aabenraa
Telefon 2127

„RIMAS“ TØRVEPRESSERE
„RIMAS“ ÆLTEVÆRKER
„RIMAS“ FORMTØRVSPRESSER

er uovertrufne i Kvalitet, Driftssikkerhed, og Økonomi.
Indgiv Deres Bestilling i god Tid.

**Ringsted Jernstøberi
& Maskinfabrik A/s**

TRÆLØSE PR. HERLUFMAGLE - TLF. SKELBY 83
Under Kontrol af Sydsjællands Planteavlssudoalg.

Tegn Annonce i

Jydsk Telefonbog

Jydsk Telefon-Aktieselskab
Aarhus

Rødkjærsbro Cementvarefabrik
ved I. T. BIRK . . . Telef. Rødkjærsbro 14

Fører kun $\triangle$ mærkede Varer.
Alle Arter Betonvarer til Afvanding og Kloak føres.
FORLANG TILBUD

SPRIT
til teknisk Anvendelse.

Sydvestjyske Teglværkers Salgskontor
Telefon 58 Ølgod Telefon 58

RØDE DRÆNRØR
føres altid paa Lager fra 2" til 8". — Tilbud til Tjeneste.
A/S Gammelgaard Teglværk,
Skive. Telefon 187.

Petersværk Betonvare-Industri.
Nørresundby. — Tlf. 1055 (2 Lin.)

Alt i Betonvarer efter D. S. 400.
Renseanlægget „Ringtanken“ (Dansk Patent Nr. 59820).
Egne Fremstillingsmetoder af højeste Standard.

**RØDE DRÆNRØR
TAGSTEN
MURSTEN
=**
**Kählers Teglværk
KORSØR**

Røde Drænrør
indtil 16" Diameter
A/S Hvorslev Teglværk
pr. Ulstrup
Telefon 67 Ulstrup

Skive Cementstøberi
KNUD ØSTERGAARD
Telefon 921

Normrør
med Garantimærket $\triangle$
Imprægnering
Brøndrør

Nivaagaards Teglværk
Telf. Nivaa Nr. 9 Nivaa St.
Drænrør i alle Dimensioner
fra 2" til 15". — **Lerrør** med
og uden Muffe fra 6" til 15"

**Kroghsgades
Cementstøberi**
v/ J. C. HALVORSEN
& SØNNER.
Kontor: Dannebrogsgade 22,
Aarhus.
Tlf. 5019—5020.
Ny Fabrik i Vejlbj.
Tlf. Riisskov 9319.
Alt i Betonvarer D. S. 400.

**HORNBAEK
Cementvare- og
Mørtelfabrik**
Marius Ødum
Telef. 400 Randers

Kun $\triangle$ -mærkede Varer
føres. - Største Lager.
Bedste Kvalitet. - For-
lang Tilbud

**Bjerringbro
Cementvarefabrik**

ved Th. Petersen
Telf. 111, Bjerringbro

Alle $\triangle$ -mærkede Rør
Imprægnerede
og uimprægnerede

Stort Lager
Altid leveringsdygtig

**Stenvad
Cementstøberi**
Telf. 6 Stenvad
Arnold Westmark

Alle $\triangle$ mærkede Rør føres
Altid leveringsdygtig

**RESENBRO
CEMENTSTØBERI**
v/ Ingeniør C. G. Madsen
Telefon 34

Prima Betonrør efter dansk
Ingeniørforenings Normer
Mrk. $\triangle$ i alle gangbare Di-
mensioner fra 10—60 cm saa-
vel med som uden Muffe.
FORLANG TILBUD

HØJSLEV TEGLVÆRKER A/S

PRIMA, RØDE DRÆNRØR
i Størrelse fra 2 til 15 Tommer.
Tlf. Højslev 3.
Indhent Tilbud.

Røde — 2"—12" — Drænrør.
Forlang Tilbud.

Akts. Frederiksholms Tegl- & Kalkværker.
Rosenørnsallé 18. — København V. — Central 282.

Midtjydske Teglværkers Salgskontor
Telefon Skive 1030 S. m. b. A. Telefon Viborg 1330
Alle Størrelser i Drænrør leveres

HELLESENS Haandlygte Model 1942
er en stor, stærk, paalidelig Haandlygte

HELLESENS Haandlygte, Model 1942
giver blændende Lys Aar efter Aar med

HELLESENS
verdenskendte Tør-
element

HELLESENS
Haandlygte
Model 1942
I Regn og Blæst
uden at blinke

Absolut farefri I Ga-
rager, Stalde, Pak-
huse og I Hjemmet

Uundværlig I
Jægerhytten

Brug **RANDERS**
REB

**Dansk Landbrugs-
og Handelslaboratorium**
ved R. KROGH
Odense - Telefon 1731 - 2 Lin.

**Røde
Drænrør**

fra 2" — 12" haves
altid paa Lager.
Forlang Tilbud.

**„Sofienlund“
Teglværk.
Telefon 10 Ulstrup.**

Landbrugslotteriet.

Største Gevinst Værdi 80,000
Kr. Præmie 10,000 Kr. Ialt
i en Serie 38,000 Gevinster
+ en Præmie. — Tils.
Kr. 1 Million 823,460. —
Trækkes samtidig med
Klasselotteriet.
Lodsedler faas hos alle
Kollektørerne samt i
Hoved-Kollektionen, Frede-
riksberggade 2, København K.

Alt i prima røde Drænrør.

**Silkeborg, Herning og omliggende
Teglværkers Salgskontor**
Torvet 6, Silkeborg   Telefon 1200

repræsenterende følgende Værker:

A/S Lysbro Teglværker.   Bjødstrup Teglværk.
De Forenede Teglværker,   Gjern Teglværk.
Lysbro.   Visgaard Teglværk.
Bøgild Teglværk, Lysbro.   Højris Teglværk, Ikast.
Vinderslevgaard Teglværk.   De Forenede Midtjydske
Paarup Teglværk.   Teglværker, Herning.

Ellidshøj Kridt- & Kalkværk

v/ C. M. Christiansen, Aarhus
Tlf. Ellidshøj 4 og Aarhus 7312

**Fabrikation af Jordbrugskalk
samt Foderkridtmel**

SOPHUS BERENDSEN A/S

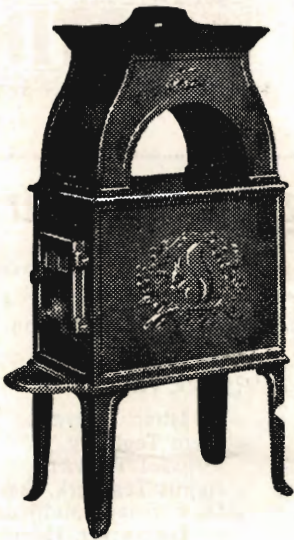
V. Farimagsgade 41 . København V.
Kannikkegade 18 . Aarhus

Alt Entreprenørmateriel

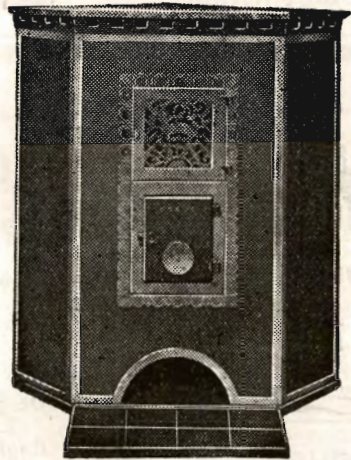
Leverander til Hedeselskabet

Marsø Støbeegods

BRÆNDEOVNE .

BRÆNDEKAMINER

AKTIESELSKABET

N.A.Christensen & Co.

KGL. HOFLEVERANDØR

NYKØBING MORS

Redaktionsudvalg: Afdelingsleder, Civilingeniør J. Parbo (Formand),
Afdelingsleder, Skovrider B. Steenstrup og Botaniker N. C. Nielsen.

Redaktør: Har. Skodshøj.

Carlo Mortensens Bogtrykkeri, Viborg.